

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2017

**GEOGRAFIE V1
NASIENRIGLYN**

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 13 bladsye.

AFDELING A: FISIESE GEOGRAFIE – DIE ATMOSFEER EN GEOMORFOLOGIE**VRAAG 1**

1.1	1.1.1	B √	
	1.1.2	G √	
	1.1.3	D √	
	1.1.4	A √	
	1.1.5	C √	
	1.1.6	F √	
	1.1.7	E √	(7 x 1) (7)
1.2	1.2.1	Kruin √	
	1.2.2	Talus √	
	1.2.3	Pediment √	
	1.2.4	Knakpunt	
	1.2.5	Eskarp √	
	1.2.6	Eskarp √	
	1.2.7	Kruin √	
	1.2.8	Eskarp √	(8 x 1) (8)

1.3	1.3.1	A – Ferrel / Middelbreedte-sel ✓ B – Hadley / Tropiese sel ✓	(2 x 1)	(2)
1.3.2		Ontstaan binne die middelbreedtes tussen 30° en 60° noord en suid ✓ Lug daal by 30° en styg by 60° in hierdie sel ✓ (Enige EEN)	(1 x 1)	(1)
1.3.3		Die ITKS is oor die Kreefskeerkring geleë. ✓✓	(1 x 2)	(2)
1.3.4	(a)	Tropiese oostewind / Passaatwinde ✓	(1 x 1)	(1)
	(b)	In die suidelike halfronde is die afwyking van winde na links soos lug vanaf 'n hoogdruk na 'n laagdruk beweeg ✓✓ OF In die noordelike halfronde is afwyking van winde na regs, soos lug vanaf 'n hoogdruk na 'n laagdruk beweeg ✓✓ (Enige EEN)	(1 x 2)	(2)
1.3.5		Die wind ontstaan in die suidelike halfronde waar die afwyking na links is, soos dit die ewenaar oorsteek wyk dit af na regs ✓✓	(1 x 2)	(2)
1.3.6	(a)	ITKS✓	(1 x 1)	(1)
	(b)	Vogbelaaide tropiese oostewinde konvergeer by die ITKS/ekwatoriaale laag ✓✓ Intensieve verhitting veroorsaak vinnige styging van lug en gevolglike kondensasie en die vorming van wolke op 'n groot vertikale omvang ✓✓	(2 x 2)	(4)
1.4	1.4.1	Isobare ✓	(1 x 1)	(1)
	1.4.2	1020 hPa✓	(1 x 1)	(1)
1.4.3	C – Saal ✓ D – Laagdruk ✓		(2 x 1)	(2)
1.4.4		ITKS het suidwaarts beweeg omdat die Suid-Atlantiese en Suid-Indiese hoogdruksisteme naby die land is ✓ Die binneland ervaar hoë temperature ✓	(2 x 1)	(2)
1.4.5	(a)	Suid ✓	(1 x 1)	(1)
	(b)	Drukgradiënt ontstaan ✓✓, as gevolg van hoogdruk oor die oseaan en laagdruk oor die land ✓✓ Lug begin te beweeg vanaf hoog na laag ✓✓, Coriolis-krag begin om die rigting te beïnvloed ✓✓. Die begin om na links af te wyk ✓✓ volgens die wet van Ferrel ✓✓ en veroorsaak dus suidelike winde in plaas van westewinde by die weerstasies ✓✓ (Enige VIER – Verduideliking is belangrik)	(4 x 2)	(8)

1.5	1.5.1	Horisontaalliggende sedimentêre gesteentes √	(1 x 1)	(1)
	1.5.2	Dit is steil en geterrasseer. √√	(1 x 2)	(2)
	1.5.3	Die hellings bestaan uit afwisselende sag en hard gelaagde gesteentes √√ Die harde lae is moeilik om te erodeer en veroorsaak steil kranse √√ Die sagte lae is makliker om te erodeer en veroorsaak meer geleideliker hellings √√ (Enige TWEE)	(2 x 2)	(4)
	1.5.4	(a) Terugwaartse erosie √	(1 x 1)	(1)
		(b) Die lae onder die bolaag is minder weerstandbiedend √√ Herhaalde onderkelwing in die sagter gesteentes sal uiteindelik veroorsaak dat die harder boonste laag intuimel √√ Herhaalde onderkelwing en intuimeling sal veroorsaak dat 'n kloof uiteindelik ontstaan √√ (Enige TWEE)	(2 x 2)	(4)
	1.5.5	Die rivier is te diep vir enige gebruik in landbou √√ Die steil hellings maak die bou van damme moontlik as die water na ander areas gelei kan word √√ (Enige EEN)	(1 x 2)	(2)
1.6	1.6.1	Lakkoliet √	(1 x 1)	(1)
	1.6.2	Dit bestaan uit massiewe stollingsgesteentes √ Dit is sampioenvormig √ Dit is aan die magmakamer verbind deur 'n pyp √	(2 x 1)	(2)
		(a) Afskilfering √	(1 x 1)	(1)
		(b) Uitsetting gedurende die dag en krimping gedurende die nag √√ Herhaling van hierdie proses sal veroorsaak dat die boonste dele van die gesteente afskilfer √√	(2 x 2)	(4)
	1.6.3	In Fase 1 , Groot hoeveelhede magma beweeg na die oppervlakte en die druk van hierdie beweging veroorsaak dat die gelaagde gesteentes opwaarts buig √√ In Fase 2 , die gesmelte magma stol en veroorsaak 'n lakkoliet √√ Gedurende fase 3 , word die boonste lae deur verwering en erosie verwyder √√ In fase 4 , is die sagter boonste lae weg geërodeer en ontbloot hierdie harde weerstandbiedende koepel aan die aard-oppervlakte √√	(4 x 2)	(8)
				[75]

VRAAG 2

2.1	2.1.1	laag √	
	2.1.2	Indiese √	
	2.1.3	Kreefskeerkring √	
	2.1.4	Junie tot September √	
	2.1.5	suidwes √	
	2.1.6	tropiese √	
	2.1.7	makro √	
	2.1.8	vloede √	(8 x 1) (8)
2.2	2.2.1	tektoniese aktiwiteit √	
	2.2.2	dongaveld √	
	2.2.3	koniese koppie √	
	2.2.4	basaltpato √	
	2.2.5	butte √	
	2.2.6	mesa √	
	2.2.7	kaprots √	(7 x 1) (7)

2.3	2.3.1	A –Chinook ✓ B – Föhn ✓	(2 x 1)	(2)
	2.3.2	windkant ✓	(1 x 1)	(1)
	2.3.3	Aan die windkant van die berg kom kondensasie voor en vog word in die vorm van neerslag vrygestel ✓✓ Soos die wind styg en oor die berg beweeg, word meer vog vrygestel en word uiteindelik droer ✓✓ Aan die lykant veroorsaak dalende lug dat die laaste moontlik vog verdamp soos dit verhit ✓✓ As gevolg van dalende lug aan die lykant is daar geen kondensasie nie ✓✓ (Enige TWEE)	(2 x 2)	(4)
	2.3.4	Chinook Die warm lug smelt die sneeu gedurende winter ✓✓ Hierdie veroorsaak dat landbou-aktiwiteite kan voortgaan omdat daar water beskikbaar is. ✓✓ Dit veroorsaak ook meer voordelige werksomstandighede gedurende die kouer maande. ✓✓ Gesmelte sneeu kan ook vloede veroorsaak ✓✓ Föhn Die intensiewe hitte oor sentraal Europa maak mense lui en siek ✓✓ Produksie word negatief beïnvloed as gevolg van die fisiese dehidrering van mense ✓✓ Droogtes verdor landbougrond ✓✓ Vure ontstaan op landbougrond ✓✓ (Enige VIER – Toestande op beide kontinente moet bespreek word)	(4 x 2)	(8)
2.4	2.4.1	Maritiem tropiese lug ✓	(1 x 1)	(1)
	2.4.2	Die mT lug van Port Nolloth word deur koue water beïnvloed ✓ Die mT lug van Durban word deur warm waters beïnvloed ✓ (2 x 1)	(2)	
	2.4.3	Koue seestrome verlaag temperature en reënval ✓✓ Warm seestrome veroorsaak hoër temperature en reënval ✓✓	(2 x 2)	(4)
	2.4.4	Gedurende Julie beweeg die ITKS noordwaarts en die direkte sonstrale is in die noordelike halfrond dus is die temperature laer ✓✓ Gedurende Januarie beweeg die ITKS suidwaarts en die direkte sonstrale is oor die Steenbokskeerkring dus die gevolglike hoër temperature ✓✓	(2 x 2)	(4)
	2.4.5	Bloemfontein is in die binneland geleë met die land wat die temperature beïnvloed ✓✓ Land verhit vinniger as water en stel ook vinniger hitte vry ✓✓ Die land se albedo-effek is baie laag en absorbeer dus die meeste hitte ✓✓ (Enige TWEE)	(2 x 2)	(4)

2.5	2.5.1	A – Cuesta ✓ B – Homoklinale rug / Hogsback ✓	(1 + 1)	(2)
2.5.2	(a)	Terugwyking van die eskarphelling sonder dat die hoogte afneem ✓	(1 x 1)	(1)
	(b)	Weswaarts ✓	(1 x 1)	(1)
	(c)	Onderkelwing sal by die minder weerstandbiedende gesteentes aan die oostelike kant van die landvorme voorkom ✓✓	(1 x 2)	(2)
2.5.3	Cuestas			
		Cuestas het 'n geleideliker duikhelling ✓✓ Landbou aktiwiteite is moontlik as kontoerploeëry toegepas word ✓✓ Nedersettings kan ontwikkel omdat die bou van paaie, spoorlyne, kragrade, ens. moontlik is ✓✓		
	Homoklinale rug/Hogsback			
		Homoklinale rûe het 'n baie steil duikhelling ✓✓ Normale menslike aktiwiteite is óf onmoontlik óf baie moeilik en duur ✓✓ Duikhellings van homoklinale rûe word somtyds vir bosboudoeleindes gebruik ✓✓		
	(Enige VIER)		(4 x 2)	(8)
2.6	2.6.1	Grondkruip ✓	(1 x 1)	(1)
2.6.2	Leunende pale / heinings ✓ Buigende groepatrone van bome ✓ Gebreekte steunmuur ✓ Geterrasseerde helling ✓			
	(Enige TWEE)		(2 x 1)	(2)
2.6.3	(a)	1 cm per jaar	(1 x 1)	(1)
	(b)	Nat-en droogword van die sandkorrels ✓✓ Verhitting en afkoeling van die sandkorrels ✓✓	(2 x 2)	(4)
	(c)	Hoër reënval gaan die beweging versnel omdat omvangryke uitsetting en krimping gaan plaasvind ✓✓ Hoe steiler die helling is, hoe vinniger gaan die grond by die helling af beweeg ✓✓	(2 x 2)	(4)
2.6.4	Steiler hellings kan met sement bespuit of bedek word ✓✓ Steunmure walle kan gebou word om die helling te stabiliseer ✓✓ Erg gekraakte gesteentes kan verstewig word deur boute by hulle aan te heg ✓✓ Dreineringspype kan in die helling aangebring word om vinniger dreinering van water uit die grond toe te laat ✓✓			
	(Enige TWEE)		(2 x 2)	(4)

[75]

AFDELING B: ONTWIKKELING EN NATUURLIKE HULPBRONNE

VRAAG 3

3.1	3.1.1	E ✓		
	3.1.2	G ✓		
	3.1.3	A ✓		
	3.1.4	H ✓		
	3.1.5	C ✓		
	3.1.6	I ✓		
	3.1.7	B ✓		
	3.1.8	D ✓	(8 x 1)	(8)
3.2	3.2.1	Moedergesteente ✓		
	3.2.2	R-horison ✓		
	3.2.3	C-horison ✓		
	3.2.4	O-horison ✓		
	3.2.5	A-horison ✓		
	3.2.6	R-horison ✓		
	3.2.7	Reënval ✓	(7 x 1)	(7)
3.3	3.3.1	Menslike Ontwikkelings Indeks ✓	(1 x 1)	(1)
	3.3.2	GDP/capita ✓
Geletterdheid (Opvoeding) ✓
Lewensverwagting ✓
(Enige EEN)	(1 x 1)	(1)
	3.3.3	(a) Ontwikkelde lande – Y ✓✓
Ontwikkelende lande – X ✓✓	(2 x 2)	(4)
		(b) Die Gini-koëffisiënt verwys na die oneweredige verspreiding van rykdom in lande, en konsentreer dus net op ekonomiese ontwikkeling ✓✓
Die MOI kombineer sosiale en ekonomiese aanwysers om tussen ontwikkelde en ontwikkelende lande te onderskei ✓✓
Beide aanwysers verskaf 'n punt uit 1, maar by die MOI is 'n punt naaste aan 1 meer ontwikkeld teenoor die Gini waar 'n punt naaste aan 1 baie swak en oneweredige verspreiding van rykdom aandui ✓✓
(Enige TWEE)		

- 3.3.4 Die bevolking is nog jonk en is 'n ekonomiese las vir die land √√
 Jeugdiges kan nie die werksektore betree nie √√
 Hoë bevolkingsgroei sal meer druk op natuurlike en menslike
 hulpbronne plaas √√ Oorkonsentrasie van skole lei tot swak opvoeding
 en lae vaardighedsylakke, wat 'n negatiewe invloed op toekomstige
 produksie mag hê √√
(Enige TWEE) (2 x 2) (4)
- 3.4 3.4.1 Die balans tussen 'n land se invoere en uitvoere. √
(Konsep) (1 x 1) (1)
- 3.4.2 (a) Die houer met invoere is groter √
 Die persoon worstel om die uitvoere vas te hou, wat impliseer dat
 minder uitvoere voorkom √
(Enige EEN) (1 x 1) (1)
- (b) Kwotas √
 Embargo's √
 Subsidies aan boere om meer produkte te produseer √
 Tariewe op goedere √
(Enige TWEE) (2 x 1) (2)
- 3.4.3 Beter handelverhoudings sal gevestig word √√
 Geen beperkings op sekere goedere √√
 Produkte sal teen 'n billike prys na ander lande uitgevoer word √√
 Meer produksie op ooreengekome produkte gaan na die wêreldmark √√
(Enige TWEE) (2 x 2) (4)
- 3.4.4 Dit sal sterker internasionale verhoudinge bou √√
 Lande sal buitelandse valuta verdien √√
 Verbeterde werkgeleenthede √√
 Beter industrialisasie en invoervervanging √√
 Dit sal armoede verlig √√
 Handel help met kapasiteitsbou √√
 Infrastruktur sal ontwikkel en opgradeer word √√
 Vermenigvuldigingseffek sal in werking kom, waar een ontwikkeling
 sal lei tot die ontwikkeling van vele ander sektore √√
(Enige VIER) (4 x 2) (8)
- 3.5 3.5.1 Beligting √ (1 x 1) (1)
- 3.5.2 Bevolkingstoename sal energieverbruik vermeerder √ (1 x 1) (1)
- 3.5.3 Meer huishoudings gebruik elektrisiteit √√
 'n Groter persentasie van Suid-Afrika se huishoudings is verbind aan die
 elektrisiteitsrooster. √√
(Enige EEN) (1 x 2) (2)

- 3.5.4 Meer finansiële uitgawes op die uitbreiding van die energierooster en die bou van kragstasies. √√
 Druk op die huidige energievoorsiening veroorsaak beurtkrag, wat ekonomiese groei vertraag. √√
 Ontginning van meer steenkool sal die hulpbron vinniger uitput met gevolglike werksverliese en afname in uitvoere. √√
(Enige TWEE) (2 x 2) (4)
- 3.5.5 Skakel die ligte in vertrekke, waar daar niemand is nie, af √√
 Stort eerder as om te bad √√
 Stel die warmwatersilinder teen 5 °C laer √√
 Gebruik slegs verwarmers wanneer nodig, dra eerder warm klere √√
 Gebruik sonkragpanele √√
 Vervang die gloeilampies met hoër doeltreffendheid, laer watt gloeilampies √√
 Moenie die waterketel te vol maak nie, kook slegs die hoeveelheid wat nodig is √√
 Was klere in koue water eerder as warm water √√
 Gebruik die wasgoed lyn eerder as die tuimeldroë √√
 Gebruik minder ornamentele ligte √√
 Maak die yskasdeur minder oop √√
(Enige VIER) (4 x 2) (8)
- 3.6 3.6.1 Termiese energie / Gebruik van steenkool √ (1 x 1) (1)
- 3.6.2 Die hulpbron wat deur die industrieë gebruik word is 'n nie-hernubare hulpbron. √√ (1 x 2) (2)
- 3.6.3 (a) Koolstofdioksied √
 Koolstofmonoksied √
 Stikstofoksied √
(Enige EEN) (1 x 1) (1)
- (b) Aardverwarming √
 Suurreën √ (2 x 1) (2)
- 3.6.4 Mense gebruik aanhoudend 'n nie-hernubare hulpbron √√
 Ontginning van die hulpbron veroorsaak omgewings skade √√
 Ekosisteme en habitatte word verwoes √√
 Die gasse wat vrygestel word veroorsaak klimaatverandering √√
 Biodiversiteit word verwoes √√
(Enige TWEE) (2 x 2) (4)
- 3.6.5 Dit is 'n groot verskaffer van werksgeleenthede. √√
 Suid-Afrika het groot steenkoolreserwes en dit verdien buitelandse valuta √√
 Steenkool vorm die basis van ander industrieë soos seep vervaardiging, Sasol, ens. √√
 Dit is relatief goedkoop om te ontgin en goedkoop om krag op te wek, dus betaal industrieë laer pryse vir energie in vergelyking met ander plekke in die wêreld √√
(Enige TWEE) (2 x 2) (4)

[75]

VRAAG 4

- 4.1 4.1.1 Kern-periferie model √
- 4.1.2 Volhoubare ontwikkelingsmodel √
- 4.1.3 Rostow se model √
- 4.1.4 Kern-periferie model √
- 4.1.5 Rostow se model √
- 4.1.6 Volhoubare ontwikkelingsmodel √
- 4.1.7 Kern-periferie model √ (7 x 1) (7)
- 4.2 4.2.1 Hernubaar √
- 4.2.2 Nie-hernubaar √
- 4.2.3 Hernubaar √
- 4.2.4 Hernubaar √
- 4.2.5 Hernubaar √
- 4.2.6 Nie-hernubaar √
- 4.2.7 Nie-hernubaar √
- 4.2.8 Nie-hernubaar √ (8 x 1) (8)
- 4.3 4.3.1 Die proses waar lede van die gemeenskap bymekaar kom om gesamentlike aksie te neem om ontwikkeling te bevorder √
(Konsep) (1 x 1) (1)
- 4.3.2 Sosio-ekonomiese ontwikkeling vir arm gemeenskappe √
Verbeter die welsyn van huishoudings in landelike gemeenskappe aansienlik √ (2 x 1) (2)
- 4.3.3 Dit is voorgestel aan talle huishoudings regoor Suidelike Afrika √√
Alle lede van die gemeenskap word genooi om dit by te woon √√
Opleiding dek verskeie modules oor landbou en voedselsekuriteit √√
(Enige EEN) (1 x 2) (2)
- 4.3.4 Monitering maak seker dat die aardighede wat opgedoen is, korrek geïmplementeer word √√
Dit maak seker dat deelnemers aan die programme enige uitdaging kan hanteer √√ (2 x 2) (4)

4.3.5	Dit help met landbou-uitbreiding √√ Dit is gesentreer rondom die ontwikkeling van menslike hulpbronne √√ Dit verhoog organisering en ontwikkel administratiewe vaardighede √√ Help met die verstaan van gesondheid en gesondheidsdienste √√ Help met nasiebou √√ Dit verbeter infrastruktuur en die gebruik van moderne tegnologie √√ Dit verhoog die lewensstandaard en bemagtig vroue √√ (Enige DRIE)	(3 x 2) (6)
4.4 4.4.1	Multilateraal √	(1 x 1) (1)
4.4.2	Meer as een organisasie (verskillende mense) is besig om hulp te verskaf. √	(1 x 1) (1)
4.4.3	Die hulp verskaf net 'n tydelike oplossing vir die probleem, maar het nie 'n langtermyn voordeel vir die gemeenskap nie √√	(1 x 2) (2)
4.4.4	(a) Humanitaire hulp √ (b) Die foto illustreer 'n baie droë omgewing, dus is die hulp tydens droogtegeisterde tye √√	(1 x 1) (1) (1 x 2) (2)
4.4.5	Dit kan die tempo van ekonomiese groei verhoog √√ Help met die ontwikkeling van hulpbronne en voorsiening van energie √√ Bemoedig en help om toepaslike tegniese stelsels te implementeer √√ Verskaf werk in nuwe nywerhede √√ Verminder die behoefte aan sekere ingevoerde goedere √√ Help met landbouproduksie deur die gebruik van moderne tegnologie √√ Voorsien primêre gesondheidsorg soos die voorsiening van inspuitingsprogramme en die opleiding van verpleegkundiges √√ Help met gesinsbeplanning √√ Voorsien aan studente beurse om in die buitenland te studeer √√ Voorsien tegniese bystand aan regerings wat ontwikkelingsprogramme implementeer √√ Kan ook help om menseregte en waardigheid te beskerm √√ (Enige VIER)	(4 x 2) (8)
4.5 4.5.1	Wind-energie √	(1 x 1) (1)
4.5.2	Dit maak voëls dood. √ Dit is nie altyd beskikbaar nie. √	(2 x 1) (2)
4.5.3	Geen steenkool of water word gebruik nie √√ Geen uitlating van kweekhuisgasse nie, dus dra dit nie by tot aardverwarming nie √√ Daar is geen giftige of gevaarlike afvalprodukte nie √√ Die gebied onder die windpompe kan gebruik word vir die verbouing van gewasse √√ Boere kan huurgeld van die windkrag-maatskappy kry √√ (Enige TWEE)	(2 x 2) (4)

- 4.5.4 (a) Wanneer meer omgewingsvriendelike bronne gebruik word om elektriesiteit op te wek √√ (1 x 2) (2)
- (b) Nuwe masjinerie moet vervaardig word, wat lei tot verhoogde werksgeleenthede √√
Nie-konvensionele energie kan gegenereer word in kleiner gebiede en streke, wat die ekonomiese voordeel van afgeleë gebiede verhoog √√
Verhoging van die gebruik van nie-konvensionele energie sal die prys van fossielbrandstof verlaag, wat Suid-Afrika kan bevoordeel √√ (3 x 2) (6)
- 4.6 4.6.1 Wanneer ons die hulpbron op so manier gebruik dat toekomstige generasies ook uit dieselfde hulpbron voordeel trek. √
(Konsep) (1 x 1) (1)
- 4.6.2 Herwinning is wanneer 'n hulpbron gebruik word om ander produkte te maak, en Herverbruik verwys na die gebruik van 'n hulpbron meer as een keer sonder om dit te vernietig. √√ (1 x 2) (2)
- 4.6.3 Skeep werksgeleenthede en selfstandige geleenthede √√
Nuwe masjiene en fasiliteite verbreed die vaardighede en kennisvlakke van werkers √√
Minder gebruik van produkte, spaar baie geld vir individue, wat érens anders gebruik kan word. √√
(Enige TWEE) (2 x 2) (4)
- 4.6.4 Dit verminder vullisafval √√
Behou natuurlike hulpbronne. √√
Bewaar woude en ander natuurlike habitatte √√
Verminder energieverbruik √√
Verminder besoedeling en aardverwarming √√
(Enige VIER) (4 x 2) (8)
[75]

GROOTTOTAAL: 225